

[Arne Melchior]

til, at en kvinde må have valgmuligheden, ret til at sige ja eller nej. Jeg vil da spørge ministeren, om hun måske allerede i sin svartale her i dag vil kunne kaste lys over dette problem.

Som sagt er det svære ting. Med det her sagte er hverken gruppen som sådan eller dens enkelte medlemmer bundet til nogen endelig stillingtagen. Det må ofte være således, at netop behandlingen af lovforslaget og debatten og de oplysninger, der kommer frem under lovforslagets behandling, vil få udslagsgivende betydning, især når det drejer sig om absolut ikkepolitiske emner, etisk-moralske forskningsmæssige emner, som der her er tale om. Vi håber at nå til størst mulig klarhed, men tilsiger selvfølgelig fuldt loyalt og positivt medarbejde under udvalgsarbejdet.

Elisabeth Arnold (RV):

Fra Det Radikale Venstre skal der lyde tak til sundhedsministeren for det fremsatte lovforslag, ikke fordi vi er enige i alt, hvad der står, men fordi det er vigtigt, at forslaget kommer frem til behandling, og at vi nu omsider får lovfæstet nogle af de ting, som længe har fungeret på midlertidige ordninger.

Den ene del af lovforslaget handler om lovfæstelse af det videnskabsetiske komitéssystem. Her må vi sige, at de erfaringer, der er indhøstet i de forløbne år, har været meget positive, og fra radikal side støtter vi meget, at man lovfæster disse komitésystemer.

Ud over at de indgiver befolkningen, lægfolkene i komiteerne, en viden om, hvad der rører sig i forskningsverdenen, indgiver de også efter vores opfattelse de professionelle, forskerne, lægerne og andre, en fornemmelse af, hvilke etiske spørgsmål der rører sig i befolkningen. Dette møde mellem lægfolk og de professionelle er efter vores opfattelse ganske overordentlig vigtigt for debatten og for den folkelige forståelse for disse meget menneskeligt berørende ting.

Man kan selvfølgelig altid diskutere, om man overhovedet skal have komitésystemer, om man overhovedet skal sætte professionelle etikere til at bedømme forskningsprojekter. Man fratager i realiteten ofte den enkelte forsker en etisk bedømmelse af hans eller hendes eget projekt, fordi det kommer i en komité, hvor der sidder nogle professionelle personer, som så at sige er anbragt dér for at tage etisk stilling til et

projekt, som forskeren så selv i øvrigt ikke behøver at tage stilling til. Der opstår måske et mistillidsforhold mellem de forskere, som ikke behøver at tage sig af det etiske, og de professionelle, som ikke behøver at tage sig af det forskningsmæssige. Det ønskelige ville være, at alle forskere på forhånd havde et meget højt etisk stade og fremlagde en meget grundig etisk gennemgang af deres projekt, og at de professionelle etikere så at sige også respekterede de regler, som forskningen spiller efter.

Vi vil aldrig kunne få en facitliste med hensyn til de etiske hensyn. Komiteerne skal tilvejebringe beskyttelseshensyn, og de skal også tage forskningshensyn. Det står klart i teksten her. Der kan måske være ganske klare regler for, at her skal der beskyttes et objekt, der bliver forsket på, og her skal der tages hensyn til et forskningsresultat, som måske kan blive af skelsættende betydning. Men den etiske facitliste vil aldrig kunne skrives op, heller ikke af politikerne, heller ikke af Folketinget, heller ikke af de professionelle etikere og heller ikke af lægfolkene; det kan kun gøres af den enkelte person, som er involveret i projektet. Det, vi skal bidrage til, er selvfølgelig at få en bred folkelig debat om, hvor de etiske grænser ligger. Men facitlisten kan vi ikke afstikke herindefra.

I kapitel 4, der handler om forskning på befrugtede menneskelige æg og menneskelige kønsceller, der agtes anvendt til befrugtning, har man netop beskrevet nogle af de gradvise grænseflytninger, som efterhånden sker som en funktion af de fremskridt eller af de forskningsresultater og behandlingsresultater, der opstår i systemet.

Jeg tror, at vi skal være ærlige og sige til os selv og til befolkningen, at vi vil blive vidne til og blive nødt til at gennemføre gradvise grænseflytninger for de behandlingsmuligheder, vi kan give barnløse par, for de behandlingsmuligheder, vi kan give forældre, der venter et handicappet barn, for de behandlingsmuligheder, vi på andre måder kan give folk, der er kommet ud i en lidelsesvoldende situation. Vi skal ikke tro, at vi med vedtagelse af dette lovforslag får sat den endelige grænse for, hvad der er tilladt, og hvad der ikke er tilladt. Vi skal være forberedte på, at vi igen om et par år må gå i gang med at vurdere, hvordan erfaringerne har været, om vi har bevæget os for kort eller for langt, om vi skal justere endnu en gang.